

וְנַחְמֵי, דְהָא חֵינְיָא כְּבַר עֲבַד מַה דְעֲבַד. קָמוּ וקְרִיבוּ לְגַבֵּי חַד טִינְרָא בְּתַהוּא בִּי חֶקֶל, אֲשַׁכְּחוּ לְתַהוּא גּוֹי דְמֵת, וְתַהוּא נַחֲשׁ פְּרוּדָּה עַל עַקְבֵּיהּ, וְלֹא חָזָה אֲבָדִיל מֵינְיָה. לְבַתַּר אֲתַפְּרֵשׁ מֵעַקְבֵּיהּ, וְסָלִיק עַל גְּרוּנְיָה, וְאֲכַרְיָד תַּמָּן. וּמִתַּמָּן נַחֲתָה עַל עַקְבֵּיהּ, וְלֹא חָזָה מִתַּפְּרֵשָׁא מֵינְיָה.

אֲשַׁכְּחוּ לִי אֲרַנְקֵי חַד מִלְּיָא דִּינְרִין, דְּגִזְלֵ לְחַד יוֹדָאֵי בְּאֹרְחָא, וּמַחָא לִיָּה. נְטִיל רַבִּי אֲלַעְזָר אֶת הָאֲרַנְקֵי, וְאָמַר, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּבִכּוּלָּא עֲבִיד שְׁלִיחוּתָא. תָּבוּ לְתַהוּא אֲתַר דְּהוּוּ.

פְּתַח רַבִּי אֲלַעְזָר וְאָמַר, (ישעיה מג ד) מֵאֲשֶׁר יִקְרָתָּ בְּעֵינֵי נִכְבְּדָתָּ וְאֲנִי אֶהְבְּתִיךָ וְאַתָּן אָדָם תַּחֲתִיךָ וְלֵאמִים תַּחַת נַפְשֶׁךָ. מֵאֲשֶׁר יִקְרָתָּ, יִקָּר מִבְּעֵי לִיָּה, וְהִכֵּי אֲצַטְרִיךָ, מֵאֲשֶׁר אֲתַה יִקָּר בְּעֵינֵי

לשון הקודש

ליהודי אחד בדרך והכה אותו. נטל רבי אלעזר את הארנק, ואמר: ברוך הרחמן, שכלל הוא עושה שליחות. שבו לאותו המקום שהיו.

פְּתַח רַבִּי אֲלַעְזָר וְאָמַר, (ישעיה מג) מֵאֲשֶׁר יִקְרָתָּ בְּעֵינֵי נִכְבְּדָתָּ וְאֲנִי אֶהְבְּתִיךָ וְאַתָּן אָדָם תַּחֲתִיךָ וְלֵאמִים תַּחַת נַפְשֶׁךָ. מֵאֲשֶׁר יִקְרָתָּ! יִקָּר הִיא צְרִיף לְהִיּוֹת,

חברים, גלף ונראה, שהרי הנחש כבר עשה את מה שעשה. קמו וקרבו לסלע אחד באותו השדה. מצאו אותו הגוי מת, ואותו הנחש פרוץ על עקבו, ולא היה נבדל ממנו. לאחר נפרד מעקבו, ועלה על גרונו, ונכרך שם. ומשם ירד על עקבו, ולא היה נפרד ממנו. מֵצִאוּ לוֹ אֲרַנְקָא אֶחָד מִלֵּא דִּינְרִים, שְׁגִזְל

מֵהוּ יִקְרָתָּ, מִכָּלֵל דְּאִיהוּ מִגְרָמִיָּה אֶתְיִקֵּר. אֵלֹא
 חֲבִי הוּא וְדַאי, דְּכָל בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ בְּחִינָא קַמִּי
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּקִדְמִיתָא הוּא מְזֻלָּלֵא.
 וְתוֹעֵבָה אִיהוּ קַמִּי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּבִתְר
 דְּאִמְלֹךְ וְתָב מִחֻבִּיָּה, הַשְׁתָּא אֶתְיִקֵּר אִיהוּ
 מִגְרָמִיָּה, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קֹאֲרִי עֲלֵיהּ וְאָמַר,
 מֵאֲשֶׁר יִקְרָתָּ, אֶתְ מִגְרָמֶךָ יִקְרָתָּ.

בְּעֵינֵי נִכְבְּדָתָ וְאֲנִי אֶהְבְּתִיךָ, דְּהָא לִית רְחִימוּ
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּחִדֵּי בַר נָשׁ בְּעֵלְמָא,
 אֵלֹא לְמֵאן דְּתָב מִחֻבִּיָּה, וְעַל דָּא וְאֲנִי אֶהְבְּתִיךָ.
 אֲבָל מָה אַעֲבִיד, דְּהָא יְהִיבֵת רִשׁוֹ לְחֻיָּא לְנִזְקָא.
 דָּא הוּא עֵיטָא, וְאַתָּן אָדָם תְּחַתִּיךָ. מֵאִי אִיהוּ אָדָם
 דִּיֵּהָב קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כּוֹפֵר תְּחַתִּיָּה. הֵהוּא אָדָם
 דְּאֶתִּי מַעֲמָא דְּסִטְרָא בִּישָׂא, דְּהֵהוּא חִיּוּיָא מְדִילֵיהּ

לשון הקודש

בְּעֵינֵי נִכְבְּדָתָ וְאֲנִי אֶהְבְּתִיךָ, שְׂחַרֵּי אִין
 אֶהְבָּה לְקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם אָדָם
 בְּעוֹלָם, אֵלֹא לְמִי שֶׁשָּׁב מִחֻטָּאוֹ, וְעַל זֶה
 וְאֲנִי אֶהְבְּתִיךָ. אֲבָל מָה אַעֲשֶׂה, שְׂחַרֵּי
 נִתְּתָ רְשׁוּת לְנַחֵשׁ לְחֻיָּק. זֹהֵי עֲשֶׂה –
 וְאַתָּן אָדָם תְּחַתִּיךָ. מִיְהוּ אָדָם שְׂגִתָּן
 הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כּוֹפֵר תְּחַתִּיּוֹ? אוֹתוֹ
 אָדָם שֶׁבָּא מִהֶעָם שֶׁל הַצַּד הָרַע,
 שְׂאוֹתוֹ הַנַּחֵשׁ יֵאכַל מִשְׁלוֹ, שְׂכַתוֹב וְאַתָּן

וְכָד צְרִיךְ: מֵאֲשֶׁר אֶתָּה יִקֵּר בְּעֵינֵי. מֵה זֶה
 יִקְרָתָּ? מִכָּלֵל שֶׁהוּא מַעֲצָמוֹ הַתְּכַפֵּד. כִּד
 הוּא וְדַאי, שֶׁכָּל אָדָם שֶׁהוּא בְּחוּבָה לְפָנֵי
 הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּרֵאשׁוֹנָה הוּא מְזֻלָּל.
 וְהוּא תוֹעֵבָה לְפָנֵי הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְאַחַר שֶׁנִּמְלָךְ וְשָׁב מִחֻטָּאוֹ, כַּעַת הוּא
 הַתְּכַפֵּד מַעֲצָמוֹ, וְהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 קוֹרֵא עָלָיו וְאָמַר, מֵאֲשֶׁר יִקְרָתָּ – אֶתָּה
 מַעֲצָמְךָ יִקְרָתָּ.

יִכּוּל. דְּכֹתִיב וְאַתָּן אָדָם, אֵל תִּקְרִי אָדָם, אֵלֶּא
אָדוּם. וְלֹא־מִים, דָּא הוּא (בראשית כה כג) וְלֹאֻם מְלֹאֻם
וְאַמְיָן, וְדָא זֶרְעוּ דְעֵשׂוֹ, דִּיהִיב תַּחַת גַּפְשֵׁיהּ.

אֲדַחֲוֹ יִתְבִי, הָא הֵהוּא יוֹדְאֵי, דְגִנּוּל לִיה תְּהוּא
גוֹי, דְקִטְלִיה תְּוִנָּא, אֲתֵי מֵאֲזֻרְחָא וְלֹאֵי.
וּמְגוֹ תּוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא, עָאֵל בְּתֵהוּא חֶקֶל, וְיִתִיב
תַּחֲוֹת אֵילָנָא חַד, וְהָוָה מְתַרְעֵם לְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא, וּמְצַדִּיק עֲלֵיהּ דִּינָא, וְאָמַר, מָאֲרִי דְעֶלְמָא,
גְלוּי וְיִדּוּעַ קַמְךָ, דְאֵנָּא לָא תִישָׁנָא עָלֵי, וְעַל
גּוֹפֵי, וְעַל מְמוֹנֵי בְלוּם, דְהָא בְּדִינָא אֲתַעְבִּיד כָּל
מָה דְאֲתַעְבִּיד. אֲבָל אַבָּא וְאַמָּא סָבִין אִית לִי,
דְלִית לִי בְּמָה דְאֲפֻרְנִים לֹזֵן, וְעַל דָּא תִישָׁנָא.

וְתוּ, עַל כָּל דָּא, צְרוּרָא חָדָא דְדִינָרִין דִּיהָוָה
בְּתֵהוּא אֲרִנְקָא, דְחַד מִסְפִּינָא לְמַעְבַּד חוּפָה

לשון הקודש

אָדָם, אֵל תִּקְרִי אָדָם אֵלֶּא אָדוּם. וְלֹאֻם מְלֹאֻם, זֶה הוּא (בראשית כה כג) וְלֹאֻם מְלֹאֻם וְאַמְיָן, וְזֶה זֶרְעוּ שֶׁל עֵשׂוֹ שֶׁנֶּתֵּן תַּחַת גַּפְשׁוֹ.

בְּעוֹד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, הִנֵּה אוֹתוֹ הַיְהוּדִי שֶׁגִּנּוּל אוֹתוֹ הַגּוֹי הַהוּא, שֶׁהִרְגוּ אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ, בָּא מֵהַדְרָךְ וְעָנְף. וּמִתּוֹךְ הַזֶּק הַשֶּׁמֶשׁ נִכְנָם לְאוֹתוֹ שָׂדֶה וְנִשְׁבַּ תַּחַת עֵץ

וְעוֹד עַל כָּל זֶה – צְרוּר אֶחָד שֶׁל דִּינָרִים

לְבַרְתִּיהָ עֲנִיָּא, מָה יַעֲבִיד. מָאֲרִיהָ דְּעֵלְמָא, עַל
דָּא כֹּאֲבִנָּא בְּלַבֵּי יַתִּיר.

בְּכַה וְאָמַר, (תהלים יט י) מִשְׁפָּטֵי ה' אָמַת צְדָקוֹ יַחְדּוּ.
דִּינֵין דְּמָאֲרִי עֵלְמָא קְשׁוּט אִינוּן. אִמָּא
אִינוּן קְשׁוּט. בְּגִין דְּצְדָקוֹ יַחְדּוּ. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא
דְּדִינָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא בְּעֵי לְמַעַבְד דִּינָא,
כְּמָה מָאֲרִי תִּירִסִין קְוִימִין מֵהָא סְטֵר וּמֵהָא סְטֵר
וּמִגִּיחִין אֵלִין בְּאֵלִין, וּמִצְדִּיקוֹן אֵלִין בְּאֵלִין. כִּינּוּן
דְּצְדָקוֹ אֵלִין בְּאֵלִין וְאִסְתַּכְּמוּ כְּחֲדָא, כִּדִּין מִשְׁפָּטֵי
ה' אָמַת צְדָקוֹ יַחְדּוּ. אִימְתֵי צְדָקוֹ יַחְדּוּ, כִּד
מִצְדִּיקוֹן כָּל בְּנֵי דִינָא דְלַעִילָא. וְאַנָּא מָאֲרִי
דְּעֵלְמָא, עַל דָּא אָנָּא כְּבִינָא, וְלֹא עַל דִּידִי.

שָׁמַע רַבִּי אֶלְעָזָר וְחֲבֵרֵיָּא, וְקָמוּ לְגַבִּיהָ, חָמוּ
יַתִּיהָ דְּהִתָּהּ יַתִּיב תְּחֹתָּהּ חֵהוּא אֵילָנָא.

לשון הקודש

מְגַנִּים עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה,
וּנְלַחְמִים אֵלּוּ בְּאֵלּוּ, וּמִצְדִּיקִים אֵלּוּ
בְּאֵלּוּ. כִּינּוּן שֶׁהַצְדִּיקוֹן אֵלּוּ בְּאֵלּוּ וְהַסְכִּימוּ
יַחַד, אֲזִי מִשְׁפָּטֵי ה' אָמַת צְדָקוֹ יַחְדּוּ.
אִימְתֵי צְדָקוֹ יַחְדּוּ? כְּשֶׁמִצְדִּיקִים כָּל בְּנֵי
הַדִּין שָׁלְמַעְלָה. וְאַנִּי, רַבּוֹן הָעוֹלָם, עַל זֶה
אֲנִי בּוֹכֶה, וְלֹא עַל שְׁלִי
שָׁמַע רַבִּי אֶלְעָזָר וְחֲבֵרִים, וְקָמוּ אֵלָיו.

שְׁהִיָּה בְּאוֹתוֹ הָאֲרָנְקָה, שֶׁל עֲנִי אַחַד
לַעֲשׂוֹת חֶפְזָה לְבַתּוֹ הָעֲנִיָּה, מָה יַעֲשֶׂה?
רַבּוֹן הָעוֹלָם, עַל זֶה כּוֹאֲבֵנִי בְּלַבֵּי יוֹתֵר.
בְּכַה וְאָמַר, (תהלים יט) מִשְׁפָּטֵי ה' אָמַת
צְדָקוֹ יַחְדּוּ. דִּינֵיוֹ שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם הֵם
אָמַת. לְמָה הֵם אָמַת, מִשּׁוֹם שֶׁצְדָקוֹ
יַחְדּוּ? שְׁהִרִי בְּשַׁעְתָּהּ הַדִּין, כְּשֶׁהַקּוּדְשׁ
כְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת דִּין, כְּמָה בְּעֵלֵי

וְאַתְּקִיפוּ בֵּיהּ, וּנְטָלוּ יְתִיבָה לְגַבִּיהוֹן, אָמַר רַבִּי
 אֱלֶעָזָר לֹא תִדְחַל וּזְכָאָה קְשׁוּט, דְּאִי לָאוּ זְכָאָה
 אַנְתָּ, לֹא יִרְחִישׁ לָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִיסָא
 רַבְרָבָא בְּמָה דְעֵבֵד. וּבְקַדְמִיתָא טוֹל אֲרַנְקִי
 דְּדִינָרִין דִּילָךְ, וְתַתְּמִי מַה דְעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּנִינְךָ.

אֲזַל בְּחַדְרֵיהּ, וְחָמָא הָהוּא גּוֹי מֵת, וְחִוָּיָא הָהוּא
 עֵבֵיד בֵּיהּ נִוּקְמִין. וְהָוָה פְּרִיךְ עַל קַדְלוֹי
 בְּדַבְּקַדְמִיתָא. אֶשְׁתַּטַּח הָהוּא יוֹדְאֵי בְּעַפְרָא, וְאוּדֵי
 וְשִׁבַּח לְמַאֲרִיָּה דְעֵלְמָא. וְקָם וּנְשַׁק יְדוֹי דְרַבִּי
 אֱלֶעָזָר וְחַבְרִיָּיא, אָמַר לוֹן, הֲשִׁתָּא יְדַעְנָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲרַחִישׁ נִיסָא דָּא בְּנִינֵיכוֹן.

אָבַל רַבְּנֵן, עַל אַבָּא וְאִימָא סָבִין דְאִית לִי
 בְּכִינָא, וְעַל חַד מְסַפִּינָא דִּיהֵב לִי צְרוּרָא

לשון הקודש

הָיָה עוֹשֶׂה כּוֹ נְקֻמוֹת, וְהָיָה כְּרוּךְ עַל
 צְוָאוֹ בְּבְרָאשׁוֹנָה. הֲשִׁתַּטַּח אוֹתוֹ
 הִיְהוּדֵי בְּעַפְרָא, וְהוֹדָה וְשִׁבַּח אֶת רַבּוֹן
 הָעוֹלָם, וְקָם וּנְשַׁק יְדֵי רַבִּי אֱלֶעָזָר
 וְחַבְרִיָּים. אָמַר לָהֶם: כַּעֲת יְדַעְתִּי
 שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִרְחִישׁ גַּם זֶה
 בְּגִלְלָכֶם.

אָבַל רַבְּנֵן, עַל הָאָב וְהָאֵם הַזְּקֵנִים שֵׁשׁ
 לִי אֲנִי בּוֹכָה, וְעַל עֲנִי אַחַד שְׁנָתֵן לִי

רָאוּ אוֹתוֹ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב תַּחַת אוֹתוֹ הַעֵץ,
 וְהִחְזִיקוּ כּוֹ, וּנְטָלוּ אוֹתוֹ אֲלֵיהֶם. אָמַר
 רַבִּי אֱלֶעָזָר: אֵל תִּפְחַד צְדִיק אֱמֶת, שְׂאֵם
 אֵינְךָ צְדִיק שֶׁל אֱמֶת, לֹא יִרְחִישׁ לָךְ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גַם גְּדוֹל כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה.
 וּבְרָאשׁוֹנָה מַל אֲרַנְקֵי הַדִּינָרִים שֶׁלָּךְ,
 וְתִרְאֶה מַה שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּשִׁבְלֶךָ.

חֲלָף עִמָּם, וְרָאָה אוֹתוֹ הַגּוֹי מֵת, וְהִנְחִישׁ

דֹּא. פֶּתַח הָאֲרָנָקִי, וְאַחֲמִי לֹון הַצְּרוּרָא, וְכֵן אַחֲמִי
לֹון מְחָאָה, דְּעֵבֵד לִיהּ תְּהוּא גִוִּי. צְלִי עֲלִיהּ רַבִּי
אַלְעָזָר, וְאִיתְּסִי.

קָרִיבוּ לְגַבִּי תְּהוּא גִוִּי כְּמִלְקָדְמִין, וְחֲמוּ תְּהוּא
חֲוִיא דְּתְּהוּ עֵבֵד בֵּיהּ נוֹקְמִין
כְּדְבְּקָדְמִיתָא. אָמַר רַבִּי אַלְעָזָר, חֲוִיא חֲוִיא, כָּל מַה
דְּעֵבֵדְתָּ, יָאוֹת עֵבֵדְתָּ. וְתוּ דְאַחֲמִית חִילְךָ וּגְבוּרְתְּךָ
בֵּיהּ. וְעֵבֵדְתָּ נוֹקְמִין סְגִיאִין. וְהָא חֲמִינֵן תְּלַת זְמַנִּין,
וְאַחֲמִית כָּל מַה דְּעֵבֵדְתָּ. מִכָּאן וְלַחֲלָאָה, זִיל
וְאַתְּטַמַּר בְּמַעְרְתְּךָ, וּגְזוּרְנָא עֲלֶךָ, דְּלֹא תִנְזִיק
לְבְרִיתָא בְּעֲלָמָא. אַתְּפְּרֵשׁ תְּהוּא חֲוִיא, וְכַפִּיךָ
רִישִׁיהּ, וְאַזֵּל לִיהּ.

אָמַר רַבִּי אַלְעָזָר לְתְּהוּא יוֹדְאִי, טוֹל עֲדָאָה
דְּשִׁנְאָךָ, דְּהָא פִּיסָא דְּדִינָרִין

(ד' טו ע"ב)

לשון הקודש

שְׁהֲרֵאִיתְּ כַּחַד וּגְבוּרְתְּךָ בּוּ וְעֵשִׂיתְּ
נְקָמוֹת רַבּוֹת, וְהָרִי רֵאִינוּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים,
וְהֲרֵאִיתְּ כָּל מַה שְׁעֵשִׂיתְּ. מִכָּאן וְלַחֲלָאָה
לְךָ וְהִתְחַבֵּא בְּמַעְרְתְּךָ, וּגְזוּרְנִי עֲלֶיךָ,
שְׁלֹא תִזִּיק לְבְרִיתָהּ בְּעוֹלָם. נִפְרַד אֹתוֹ
הַנְּחָשׁ, וְכַפֵּף רֹאשׁוֹ וְהִלְךְ לוֹ.

אָמַר רַבִּי אַלְעָזָר לְאֹתוֹ הִיְהוּדִי: מַל אֶת
תְּכַשִּׁיט שׁוֹנְאָךָ, שְׁהָרִי פִּיס דִּינָרִים שְׁל

צְרוּר זֶה. פֶּתַח הָאֲרָנָק, וְהֲרֵאָה לְהֵם אֶת
הַצְּרוּר, וְכֵן הֲרֵאָה לְהֵם מִכָּה שְׁעֵשֶׂה לוֹ
אוֹתוֹ הַגִּוִּי. הַתְּפַלֵּל עָלָיו רַבִּי אַלְעָזָר,
וּנְרַפָּא.

קָרִיבוּ לְאוֹתוֹ הַגִּוִּי כְּמוֹ מִקְדָּם, וְרֵאוּ אוֹתוֹ
הַנְּחָשׁ שְׁהִיָּה עוֹשֶׂה בּוּ נְקָמוֹת
כְּבָרָא שׁוֹנָה. אָמַר רַבִּי אַלְעָזָר: נְחָשׁ נְחָשׁ,
כָּל מַה שְׁעֵשִׂיתְּ – נָאָה עֵשִׂיתְּ, וְעוֹד,

וְדַהֲבָא אֵית לִיה לְגַבִּיהּ. וְשִׁבּוּק לִיה מְאֹנִי,
 וְלֹא תַטּוּל מִדִּילִיה בְּלוּם. וְזִיל לְגַבִּי גִבְרָא דְדוּךְ
 פְּלִן, וְתַשְׁבַּח דְּמִיתַת אֶתְתִּיהּ, זִיל לְגַבִּיהּ, וְהֵב לִיה
 פִּיסָא דְדִינְרִין דָּא, בְּגִין דְּהָהוּא גִבְרָא אֵית לִיה
 בְּרָא חֲדָא, וְשִׁמְעוֹן שְׁמִיהּ, וְהָהּ אָזִיל בְּסַחֲוֹרְתָא
 עַל יַמָּא, וְאֵינּוֹן בְּאַרְבָּא, וּבְרִיה דְּהָאִי גֹוִי גִנְבַּ לִיה
 לְהָהוּא פִּיסָא, וְיִתֵּב לִיה לְהָהוּא רְשָׁע. וְאֵימָא
 לְהָהוּא יוֹדָאִי, דִּיסְלֵק פִּיסָא דָּא לְבְרִיהּ, דְּלַעְגָּל
 יִיתִי לְגַבִּיהּ, וְיִזְדִּי לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאַחֲזַר
 אֲבִידְתָּא לְמַאֲרִיהּ. וְכֹךְ עֲבִיד, נָטַל פִּיסָא, וְאַסְגִּיד
 לְקַמִּיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, וְנִשְׁק יְדוּי, תְּוֹהוּ חֲבַרְיָא.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּכָל אַרְחָא דָּא, אֵית תְּוֹהוּ,
 בְּכָל מַה דְּחַמִּינָן בְּךָ, וְהַשְׁתָּא אִיהוּ תְּוֹהָא
 עַל תְּוֹהָא. מַהוּ דִּין. אָמַר לִיה, מַלְּה דָּא לָא
 בְּסִימְנָא אִיהוּ, וְלֹא בְּחַכְמָתָא, אֶלָּא רוּחָא דִּילִי

לשון הקודש

היהודי, שישעלה בים זה לבנו, שפקרוב
 יבא אליו, ויודה לקדוש ברוך הוא
 שהחזיר האבדה לבעליה. וכך עשה. נטל
 הכיס, והשתחוה לפני רבי אלעזר, ונשק
 ידו. תמחו החברים.

אמר רבי אבא: בכל הדרך הזו יש
 תמיהה בכל מה שראינו בך, וכעת היא
 תמיהה על תמיהה, מה זה? אמר לו:

זהב יש לו אצלו, ועוב לו את בגדיו, ואל
 תפל משלו כלום. ולך לאיש שבמקום
 פלוני, ותמצא שמתה אשתו. לך אליו,
 ותן לו בים הדינרים הזה, משום שלאותו
 האיש יש בן אחר, ושמו שמעון, והיה
 הולך עם סחורה על הים, והם בפפינה,
 ובנו של הגוי הזה גנב לו אותו הכיס,
 ונתן אותו לאותו רשע. ואמר לאותו

אֶסְתַּכַּל, וְאֵנָּה חֲמִינָא, כְּאֵלוּ בְּעִינָא חֲמִינָא. תְּוֹוּהוּ
כְּלָהוּ חֲבַרְיָא. וְאֶזְלוּ כְּלָהוּ, וְהָהוּא יוֹדָא בְּהַדְיָיְהוּ.
עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּי חֲמוּזֵי. כִּיּוֹן דְּמָטוּ תַמְּן, אֲשַׁכְּחִיחוּ
לְחֲמוּזֵי דְהָיוּ יָתִיב עַל גַּבֵּי עַרְסוּי וְלָעֵי בְּאוּרֵייתָא,
כְּרִיד כְּרֻכְתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבְרִיכוּ חֲבַרְיָא, וְאִיְהוּ
חֲדֵי בְּהַדְיָיְהוּ.

פְּתַח וְאָמַר, (ירמיה יז יד) רַפְּאֵנִי ה' וְאַרְפָּא וְכו', כִּיּוֹן
דְּאָמַר רַפְּאֵנִי, מַהוּ וְאַרְפָּא. כִּיּוֹן דְּאָמַר
הוֹשִׁיעֵנִי, מַהוּ וְאוֹשַׁעָה. כִּיּוֹן דְּאִסְיָא מִסִּי, מֵאֵן
הוּא דְּמַחֵי.

אֵלָּא כָּל אַסְוּוֹתָא דְּעֵלְמָא, בִּידָא דְּקוּדְשָׁא כְּרִיד
הוּא. אֲבָל אֵית מְנַהוֹן, עַל יְדָא דְּשְׁלִיחָא.
וְאֵית מְנַהוֹן, דְּלֹא אֲתַמְסְרוּ בִּידָא דְּשְׁלִיחָא. וְאֵינוּן
דְּאֲתַמְסְרוּ בִּידָא דְּשְׁלִיחָא, אַסְוּוֹתָא אֵינוּן, אֲבָל
לְזַמְנָא מִתְּהַדְרִין. אֲבָל אֵינוּן דְּקוּדְשָׁא כְּרִיד הוּא

לשון הקודש

פְּתַח וְאָמַר, (ירמיה טז) רַפְּאֵנִי ה' וְאַרְפָּא
וְכו'. כִּיּוֹן שְׂאֲמַר רַפְּאֵנִי, מַהוּ וְאַרְפָּא?
כִּיּוֹן שְׂאֲמַר הוֹשִׁיעֵנִי, מַהוּ וְאוֹשַׁעָה? כִּיּוֹן
שְׂהַרְפָּא מְרַפָּא, מִי הוּא שְׂיַבָּה?

אֵלָּא כָּל רַפּוּאָה שְׂבַעְעוּלָם בְּיַד הַקְּדוּשׁ
כְּרִיד הוּא, אֲבָל יֵשׁ מַהֶם עַל יְדֵי שְׁלִיחַ,
וְיֵשׁ מַהֶם שְׂלֹא נְמַסְרוּ בְּיַד שְׁלִיחַ. וְאוֹתָם
שְׂנַמְסְרוּ בְּיַד שְׁלִיחַ הֵם רַפּוּאָה, אֲבָל

דְּכַר אֵינוּ בְּסִימָן, וְלֹא בְּחֻכְמָה, אֵלָּא
שְׂרוּחֵי מְסַתְּכַל, וְאֵנִי רְאִיתִי כְּאֵלוּ בְּעֵינֵי
רְאִיתִי. תְּמַהוּ כָּל הַחֲבַרְיִים. וְכֻלָּם הִלְכוּ,
וְאוֹתוֹ הִיְהוּדֵי עֲמַהֶם, עַד שְׂהַגִּיעוּ לְחֲמוּזֵי.
כִּיּוֹן שְׂהַגִּיעוּ לְשֵׁם, מְצָאוּ אֶת חֲמוּזֵי שְׂהָיָה
יוֹשֵׁב עַל גַּבֵּי מִשְׁתֵּוּ וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה. כְּרִיד
כְּרֻכְהָ רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבְרִיכוּ הַחֲבַרְיִים, וְהוּא
שְׂמַח עִמָּם.

מִסִּי, הַהוּא מְרַעָא לָא אֶתְהַדַּר לְעֵלְמִין. וְעַל דָּא,
אֲסוּזְתָא דִּילִיָּה, אִיהִי אֲסוּזְתָא, דְּלִית בָּהּ מְרַעָא
בְּלָל. וּבְגִין כֵּךְ, רְפָאֲנִי ה' וְאַרְפָּא, וְדַאי, בְּלָא
קְטְרוּנָא בְּלָל. וְהַשְׁתָּא תְּבַרְיָא, קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא
יְהִיב לִי אֲסוּזְתָא, וְעֵשֶׂק לִי וְעָרְב לִי.

סָחֵו לִיָּה כָּל הַהוּא עוּבְדָא, תְּוֹוה, וּבְכַה וְחָדִי.
וְאָמַר, תְּבַרְיָא, גְּדַרְנָא, דְּאִיְהוּךְ לְגַבִּיָּה,
וְאֶתְחַבֵּר בְּהַדְרִיָּה, וְנוּדָה וּנְשַׁבַּח לְמָאֲרִי עֲלֵמָא.
תְּרִי בְּהַדְרִיָּהוּ.

אָמְרוּ לִיָּה, בְּמָאֵי הָוִית מְתַעֲסַק. אָמַר לוֹן, הוּינָא
מִשְׁתַּדֵּל בְּפַרְשֵׁת בְּלָק, וְחַמִּינָא, דְּחַכְמָתָא
דִּילִיָּה, הָוָה תַּקִּיף וַיִּתִּיר מִחַכְמָתָא דְּבַלְעָם.
חַכְמָתָא דְּבַלְעָם רַגְעָא חֲדָא, חַכְמָתָא דְּבַלְק בְּכָל
זְמָנָא. אֲבָל מִפְּתִחָן דְּכֻלְהוּ, בִּידוּי דְּבַלְעָם הוּוּ. בְּגִין

לשון הקודש

וְשָׁמַח. וְאָמַר: חֲבָרִים, גְּדַרְתִּי שְׂאֵלָךְ
אֵלָיו וְאֶתְחַבֵּר עִמּוֹ, וְנוּדָה וּנְשַׁבַּח לְרַבּוֹן
הָעוֹלָם. שְׁמַח עִמָּם.

אָמְרוּ לוֹ: בְּמָה הָיִית מְתַעֲסַק? אָמַר
לָהֶם: הָיִיתִי מְתַעֲסַק בְּפַרְשֵׁת בְּלָק,
וְרֵאִיתִי שְׁחַכְמָתוֹ הָיִתָּה חֲזָקָה וַיִּוְתַר
מִחַכְמָתוֹ שֶׁל בַּלְעָם. חַכְמַת בַּלְעָם פְּעַם
אֶחָד – וְחַכְמַת בְּלָק בְּכָל זְמַן. אֲבָל כָּל

לְפַעֲמִים חוֹזְרִים. אֲבָל אוֹתָם שֶׁהִקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְרַפָּא, אוֹתָהּ הַמַּחֲלָה לֹא
חוֹזֶרֶת לְעוֹלָמִים, וְעַל זֶה רְפוּאָתוֹ הִיא
רְפוּאָה, שְׂאִין בָּהּ מַחֲלָה בְּלָל. וּמִשּׁוּם
כֵּךְ, רְפָאֲנִי ה' וְאַרְפָּא, וְדַאי, בְּלִי קְטְרוּנָא
בְּלָל. וְכַעֲתָ, חֲבָרִים, הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
נָתַן לִי רְפוּאָה, וְעֵשֶׂק לִי וְעָרְב לִי.
סְפָרוּ לוֹ כָּל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֵׂה. תְּמַה וּבְכַה

דְּאִיתוּ הָיָה אֲשֶׁלִים בְּפּוּמָא. בְּלָק הָיָה יָדַע לְמַעַבְד
חֲרָשׁוּי, וְלֹא יָדַע לְאַשְׁלָמָא בְּפּוּמָא.

פְּתַח וְאָמַר, (שם מו כח) וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדִּי
יַעֲקֹב וְכו'. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּזָה. אַבְל אֵל
תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב, מִחֲרָשֵׁי דְבַלְעָם. וְאֵל תַּחַת,
מִקְסָמוּי דְבַלְק.

תָּא חַיִּי, הֵיאָךְ הָווּ תְרוּוִייהוּ דָּא בְדָא בְּעֵיטָא
בִּישָׂא לְקַבִּיל יִשְׂרָאֵל. אָמַר בַּלְעָם, יַעֲקֹב
בְּבֵיתָא דְלָבָן אֲבִי אָבָא הָיָה, וְנַחֲשׁ נַחֲשִׁין לְקַבְּלִיהָ,
וְיָכִיל לִיהָ. אָנָּא אֲסִידֵר נַחֲשִׁין לְקַבְּלִיהָ. אָמַר בְּלָק,
וְאָנָּא אֲסִידֵר קוֹסְמִין לְשָׂמָא דְאִיקְרִי יִשְׂרָאֵל.

בְּהֵיָא שְׁעָתָא, נִפְק רוחָא חֲדָא מִסְטָרָא דְיוֹסֵף,
מִגּוֹ עַנְפֵי אֵילָנָא, וְנָשִׁיב בְּאֵינוּן נַחֲשִׁין,
וּבְטִיל לֹזֶן. וְהֵינּוּ דְאָמַר יוֹסֵף, (בראשית מד טו) כִּי נַחֲשׁ

לשון הקודש

בְּעֵצָה רַעָה בְּנִגְד יִשְׂרָאֵל. אָמַר בַּלְעָם:
יַעֲקֹב הָיָה בְּבֵית לָבָן אֲבִי אָבָא, וְנַחֲשׁ
נַחֲשִׁים בְּנִגְדוֹ, וְיָכִיל לוֹ. אָנִי אֲסִידֵר נַחֲשִׁים
בְּנִגְדוֹ. אָמַר בְּלָק: וְאִנִּי אֲסִידֵר קְסָמִים
לְשֵׁם שְׁנַקְרָא יִשְׂרָאֵל.

בְּשַׁעָה הַהִיא יַעֲזָה רוּחַ אֶתַת מַצְדוֹ שֶׁל
יוֹסֵף מִתּוֹךְ עַנְפֵי הָאֵילָן, וְנָשָׁבָה בְּאוֹתָם
נַחֲשִׁים וּבְטָלָה אוֹתָם. וְהֵינּוּ שְׂאָמַר יוֹסֵף,

הַמְּפַתְחוֹת הָיוּ בְיַדִּי בַלְעָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא
הָיָה מְשָׁלִים בְּפָה. בְּלָק הָיָה יוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת
בְּשַׁפְּתָיו, וְלֹא יָדַע לְהַשְׁלִים בְּפָה.

פְּתַח וְאָמַר, (שם מו) וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדִּי
יַעֲקֹב כּו'. הַפְּסוּק הַזֶּה פְּרָשׁוּהוּ. אַבְל אֵל
תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב – מִהַבְּשָׁפִים שֶׁל
בַּלְעָם. וְאֵל תַּחַת – מִהַקְּסָמִים שֶׁל בְּלָק.
בָּא וְרָאָה אֵיךְ הָיוּ שְׁנִיחָם זֶה עִם זֶה

יִנְחֹשׁ אִישׁ אֶשֶׁר כָּמוֹנִי. מֵאִי אִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי.
בְּגִינִי אִיתְּ אִישׁ דְּנִחְשִׁים יִבְטַל לְבַנְיָיִכוֹ. בְּגִינִי אִיהוּ
לְעֵילָא, וְהֵינּוּ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי. כָּמוֹנִי אִיתְּ אִישׁ
לְעֵילָא, נָפֶק (ד'א פ'יק) רוּחָא אַחְרָא, מוּגוּ אִילְנָא דְלִתְתָא,
וְנָשִׁיב בְּתַהוּא קָסָם, וּבְטִיל לִיה.

וְהֵינּוּ (משלי טו ו) קָסָם עַל שְׁפָתַי מְלֶךְ. מֵאֵן מְלֶךְ,
דָּא אִילְנָא דְלִתְתָא. בְּדִין אַתִּיב בְּלָעָם
וְאָמַר, כִּי לֹא נִחֹשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קָסָם בְּיִשְׂרָאֵל.
וְתַרְוּוּיָהוּ הוּוּ מִתְרִין סְטְרִין אֵלִין.

כִּי אַתְדָּ אָנִי. לֹא הוּוּ יוֹמִין מִן יוֹמָא דְאַתְבְּרִי
עֲלֵמָא, דְאַצְטְרִיךְ הָכִי לְמַהוּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּוּ בְּתַרְוּוּיָהוּ דְיִשְׂרָאֵל, כְּתַהוּא זִימְנָא, דְבָעָא בְּלָעָם
לְשִׁיעָאָה לְשִׁנְאִיהוּן דְיִשְׂרָאֵל מֵעֲלֵמָא. וְעַל דָּא
אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ, בְּלָעָם בָּעָא לְשִׁיעָאָה לְכוּ

לשון הקודש

בְּלָעָם וְאָמַר, (במדבר כג) כִּי לֹא נִחֹשׁ בְּיַעֲקֹב
וְלֹא קָסָם בְּיִשְׂרָאֵל. וּשְׁנֵיהֶם הָיוּ מִשְׁנֵי
הַצְּדָרִים הַלְלוּ.

כִּי אַתְדָּ אָנִי. לֹא הָיוּ יָמִים מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא
הָעוֹלָם שֶׁהַצְּטָרִךְ לְהִיּוֹת כִּף הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּוּ עִם יִשְׂרָאֵל, כְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁרָצָה
בְּלָעָם לְכַלּוֹת אֶת שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל מִן
הָעוֹלָם. וְעַל זֶה אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּוּ:
בְּלָעָם רָצָה לְהַשְׁמִידְכֶם מִן הָעוֹלָם, אֲבָל

בִּי נִחֹשׁ יִנְחֹשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי.
מֵה זֶה אִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי? בְּשִׁבְלֵי יוֹשׁ אִישׁ
שִׁיבְטַל הַנִּחְשִׁים לְבַנְיָיִכֶם. בְּשִׁבְלֵי הוּוּ
לְמַעְלָה, וְהֵינּוּ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי. כָּמוֹנִי יוֹשׁ
אִישׁ לְמַעְלָה, יָצָא (שמו"א) רוּחַ אַחְרֵת
מִתּוֹךְ הָעֵץ שְׁלֹמֶטָה, וְנָשַׁב בְּאוֹתוֹ הַקָּסָם
וּבְטַל אוֹתוֹ.

וְהֵינּוּ (משלי טו) קָסָם עַל שְׁפָתַי מְלֶךְ. מִי
הַמְלֶךְ? זֶה הָעֵץ שְׁלֹמֶטָה. אָזִי הַשִּׁיב

מֵעֲלֵמָא, אֲבָל אֲנָא לֹא אֶעְבִּיד הָבִי, אֵלָא בִּי אֶעְשֶׂה
 כָּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדְחַתִּיךָ שָׁמָּה וְאַתָּךְ לֹא
 אֶעְשֶׂה כָּלָה.

דְּאֵלוּ יִיתּוֹן כָּל עַמִּין דְּעֵלְמָא, לֹא יִכְלִין לְשִׁיעָאָה
 לְכוּן מֵעֵלְמָא. אַתָּא לָבֵן בְּקַדְמֵיתָא, וּבָעָא
 לְאַעְקָרָא לִיה לְיַעֲקֹב בְּלַחֲדוּדֵי מֵעֵלְמָא, אַתָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַגִּין עֲלֵיהּ. דְּכַתִּיב, (בראשית לא
 כד) הַשָּׁמַר לְךָ פֶּן תִּדְבַר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע.
 אַתָּא פְּרַעָה, וּבָעָא לְשִׁיעָאָה לִזְנוּן מֵעֵלְמָא, אַתָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַגִּין עֲלֵיהּ, דְּכַתִּיב, (שמות א
 יב) וְכַאֲשֶׁר יַעֲנֶה אֹתוֹ וְגו'. אַתָּא הָמֵן וּבָעָא לְשִׁיעָאָה
 לִזְנוּן מֵעֵלְמָא, אַתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַתִּיב פּוֹלָא
 עַל רִישֵׁיהּ. וְכֵן בְּכָל דְּרָא וְדְרָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲגִין עֲלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל תְּדִיר.

לשון הקודש

תְּדַבֵּר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע. בָּא פְּרַעָה
 וְרַעָה לְהַשְׁמִידֵם מִן הָעוֹלָם - בָּא הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וְהִגִּין עֲלֵיהֶם, שְׁכַתוֹב (שמות א
 יב) וְכַאֲשֶׁר יַעֲנֶה אֹתוֹ וְגו'. בָּא הָמֵן וְרַעָה
 לְהַשְׁמִידֵם מִן הָעוֹלָם - בָּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וְהַשִּׁיב הַכֹּל עַל רִאשׁוֹ. וְכֵן בְּכָל דּוֹר
 וְדוֹר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תְּמִיד הִגִּין עַל
 יִשְׂרָאֵל.

אֲנִי לֹא אֶעְשֶׂה כָּךְ, אֵלָא (ירמיה מו) בִּי
 אֶעְשֶׂה כָּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדְחַתִּיךָ
 שָׁמָּה וְאַתָּךְ לֹא אֶעְשֶׂה כָּלָה.
 שְׂאֵלוּ יְבֵאוּ כָּל עַמֵּי הָעוֹלָם, לֹא יִכְוִלִים
 לְהַשְׁמִידְכֶם מִן הָעוֹלָם. בָּא לָבֵן
 בְּרַאשׁוּנָה וְרַעָה לְעַקֵּר אֶת יַעֲקֹב לְבַדּוּ מִן
 הָעוֹלָם - בָּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִגִּין
 עֲלָיו, שְׁכַתוֹב (בראשית לא) הַשָּׁמַר לְךָ פֶּן

וַיִּשְׁרָאֵל אֹמְרִי, (איכה ג כב) חֲסִדֵי ה' כִּי לֹא תִמְנֹוּ.
כִּי לֹא תִמְנוּ מִבְּעֵי לֵיהּ. אֲלֵא חֲסִדֵי ה',
בְּכָל דָּרָא וְדָרָא הוּוּ בְּסַעְדָּן. כִּי לֹא תִמְנֹו, דְלֵא
אֲשִׁיתִינָא. מַאי טַעְמָא, מִשּׁוּם דְלֵא אֲתִמְנְעוּ
רַחֲמוּי מִינָן. דְכִתִּיב, כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמוּי.

תָּא חַוִּי, מַה בְּתִיב בְּקִדְמִיתָא, וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים
אֶל בְּלָעָם. וּלְבַתֵּר וַיִּלְכוּ זְקֵנֵי מוֹאָב וְזְקֵנֵי
מִדְיָן, הָזָה לֵיהּ לְמִימַר וַיִּלְכוּ הַמַּלְאָכִים, מַאי
טַעְמָא קָא שְׁנֵי מַלְאָה מִמַּאי דְקָאֵמַר בְּקִדְמִיתָא.

אֲלֵא הַהוּא רְשָׁע דְבָלָק, חֲכִים הָזָה בְּכָל דְרָגִין
דְלַעֲיָלָא, אֵינּוֹן דְקִשְׁרִין קִשְׁרִין, לְמַעַבְדַּ בְּהוּ
חֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין. וְכָל אֵינּוֹן דְרָגִין עֵילְאִין מִינֵיהּ,
דְבַהוּ בְּפִיָּין לְדְרָגִין תַּתְּאִין.

לשון הקודש

וַיִּלְכוּ זְקֵנֵי מוֹאָב וְזְקֵנֵי מִדְיָן. הָזָה לֹא לומר
וַיִּלְכוּ הַמַּלְאָכִים, מַה הַטַּעַם שָׁנָה הַדָּבָר
מִמָּה שָׂאֵמַר בְּרֵאשׁוֹנָה?

אֲלֵא, אוֹתוֹ בְּלָק הַרְשָׁע הָזָה חָכֵם בְּכָל
הַדְּרָגוֹת שְׁלַמְעֵלָה, אוֹתָן שְׁקוֹשְׁרוֹת
קִשְׁרִים לַעֲשׂוֹת בְּהֵן בְּשָׁפִים וְקוֹסְמִים, וְכָל
אוֹתָן דְרָגוֹת יוֹתֵר עֲלִיוֹנוֹת מֵהֶם, שְׁבָהֵן
כּוֹפִים אֶת הַדְּרָגוֹת הַתַּתְּחוֹנוֹת.

וַיִּשְׁרָאֵל אֹמְרִים, (איכה ג) חֲסִדֵי ה' כִּי לֹא
תִמְנֹו. כִּי לֹא תִמְנוּ הָזָה צְרִיף לְהִיוֹת. אֲלֵא
חֲסִדֵי ה' בְּכָל דּוֹר וְדוֹר הֵיוּ בְּסַעְדָּנּוּ כִּי
לֹא תִמְנֹו, שְׁלֵא הַשְּׂמִדָּנּוּ. מַה הַטַּעַם?
מִשּׁוּם שְׁלֵא נִמְנְעוּ רַחֲמוּי מֵעַמְּנּוּ, שְׁכִתוּב
(שם) כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמוּי.

בַּא וְרֵאָה מַה בְּתוּב בְּרֵאשׁוֹנָה, (במדבר כב)
וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל בְּלָעָם, וְאַחַר כֵּךְ

אָמַר לִיה, בְּכָל זְמַנָּא דְאַנָּן חֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין
 וְנַחֲשִׁין, אֵית לָן דְּרַגִּין וּמְלָאכִים יְדִיעָן,
 וְאַשְׁתְּמוּדְעָן לְגַבֵּי חֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין, אֲבָל מִכָּאן
 וְלַהֲלָאָה, אֵית לָךְ לְעֵינָא בְּאַתֵּר אַחֲרָא עִילָאָה.

כְּתַב לִיה שְׂמָהֶן אַחֲרֵנִין, בְּאֵינוּן דְּרַגִּין קְדִישִׁין.
 וְהָכִי אֹרְחֵיהוּ דְקוֹסְמִין וְחֲרָשִׁין, דִּידְעִי
 אֵינוּן דְּרַגִּין דִּתְהוּא קָסָם שְׂרִיָּא בְּהוּ, וְעַבְדִּין
 חֲרָשִׁיהוּ, וְאוּמֵי לְהוֹן בְּדְרַגִּין אַחֲרֵנִין עִילָאִין
 מִינֵיהוּ, וְעַבְדֵי מַה דְּעַבְדֵי.

שַׁלַּח לִיה הָכִי. עֲמָא דָּא, לָאו קְשָׂרָא דִילְהוֹן
 בְּשָׂאָר עַמִּין דְּעֵלְמָא, אֲבָל קְשָׂרָא
 דִילְהוֹן בְּאַתֵּר אַחֲרָא עִילָאָה, מִתְקְשָׂרָא. לְעִילָא
 מִכָּל דְּרַגִּין.

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

אָמַר לוֹ, בְּכָל פַּעַם שְׂאָנוּ מִכְשָׁפִים
 וְקוֹסְמִים וּמְנַחֲשִׁים, יֵשׁ לָנוּ דְרַגּוֹת
 וּמְלָאכִים יְדוּעִים, וְנוֹדְעִים לְמִכְשָׁפִים
 וְלְקוֹסְמִים, אֲבָל מִכָּאן וְלַהֲלָאָה יֵשׁ לָךְ
 לְעֵין בְּמָקוֹם אַחֵר עֲלִיוֹן.

שַׁלַּח לוֹ בְּדִ: הָעַם הַזֶּה, אֵין הַקְשָׁר שְׁלָהֶם
 בְּשָׂאָר עַמֵי הָעוֹלָם, אֲבָל הַקְשָׁר שְׁלָהֶם
 בְּמָקוֹם אַחֵר עֲלִיוֹן, נִקְשָׁר מֵעַל לְכָל
 הַדְרַגּוֹת.

כְּתַב לוֹ שְׁמוֹת אַחֵרִים בְּאוֹתָן דְרַגּוֹת
 קְדוּשׁוֹת. וְכֵךְ דְרָכֵי הַקוֹסְמִים
 וְהַמְכַשְׁפִּים, שְׂיוֹדְעִים אוֹתָן דְרַגּוֹת

כְּתַב וְשַׁלַּח לַיהוָה, פִּיפּוֹסָא וּפִטְרוֹנָא דְתַרְיִסְר
 נְצוּצִין, דְּסַחְרֵן גְּלַגְלִי רְתִיבָא דְכוּרְסִיָּא
 קְדִישָׁא, וְאָמַר לַיהוָה, אִי תִסְתַּכַּל בְּהֵינִי, בְּהֵינִי
 תִּסְתַּכַּל, בְּגִין דְּהֵינִי תַרְיִסְר מִתְקַשְׁרֵן בְּתַרְיִסְר
 שְׂבָטִים. וְאִי בְּהֵינִי תַעֲבִיד חֲרָשִׁין, בְּדִיוֹקְנָא דִּילְהוֹן
 לְתַתָּא, דְּאֵינוֹן תַרְיִסְר שְׂבָטִים, וְתַרְיִסְר דְּגַלְיִן
 פְּרִישָׁן, נִיכּוֹל (דף טו ע"ב) לֹזֵן, וְנִינְחָה בְּהוֹן קַרְבָּא,
 וְנַעֲקַר לֹזֵן מֵעֲלָמָא.

וְהֵינֵנוּ וַיִּשְׁלַח מִלְאָכִים, מִלְאָכִים וְדָאֵי. וּקְסָמִים
 בִּידָם, פִּיפּוֹסִים דְּמִלְאָכִין קְדִישִׁין, הוּוּ
 אֲתֵיִן בִּידֵיהוֹ. וְאִיהוּ לָא יָדַע, דְּכָל דְּרַגְיִן עִילָאִין,
 בִּידָא דְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא אֵינוֹן. מַה חָשִׁיב בְּלָק.
 חָשִׁיב, דְּעָמָא דִּישְׂרָאֵל אֲתַמְסְרוּ לְמִלְאָכִין, בְּשָׂאֵר
 עַמּוּן דְּעֲלָמָא. וְעַל דָּא פְתַב שְׂמֵהֵן דְּאֵלִין מִלְאָכִים
 תַרְיִסְר, וְשַׁלַּח לַיהוָה, וְהֵינֵנוּ וַיִּשְׁלַח מִלְאָכִים.

לשון הקודש

לָהֶם, וְנִלְחַם בָּהֶם בְּקֶרֶב, וְנַעֲקַר אוֹתָם מִן
 הָעוֹלָם.

וְהֵינֵנוּ וַיִּשְׁלַח מִלְאָכִים, מִלְאָכִים וְדָאֵי.
 וּקְסָמִים בִּידָם - הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת שֶׁל
 מִלְאָכִים קְדוּשִׁים הָיוּ מְבִיאִים בִּידֵיהֶם.
 וְהוּא לֹא יָדַע שֶׁכָּל הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת הֵן
 בִּידֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. מַה חָשִׁיב בְּלָק?
 חָשִׁיב שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל נִמְסְרוּ לְמִלְאָכִים

כְּתַב וְשַׁלַּח לוֹ הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת וְהַאֲבָהוֹת
 שֶׁל שְׂנֵי עֶשֶׂר נִיצוּצוֹת, שְׂסוּכְבִים גְּלַגְלִי
 הַמְרַכְבֶּה שֶׁל הַכֶּסֶף הַקְּדוּשׁ, וְאָמַר לוֹ:
 אִם תִּסְתַּכַּל בְּאֵלֹהֵי תִּסְתַּכַּל בְּאֵלֹהֵי מִשׁוֹם
 שְׂהַשְׂנִים עֶשֶׂר הִלְלוּ נִקְשָׁרִים בְּשְׂנֵים
 עֶשֶׂר שְׂבָטִים. וְאִם בְּאֵלֹהֵי תַעֲשֶׂה כְּשָׂפִים,
 בְּדִיוֹקֵן שְׁלָחָם לְמַטָּה, שְׂהֵם שְׂנֵים עֶשֶׂר
 שְׂבָטִים וְשְׂנֵים עֶשֶׂר הִגְלִים פְּרוּשִׁים, נוֹכַח

אָמַר לִיָּה תָּא חַוִּי, כָּל דְּרָגִין דְּאִינוּן מְקַשְׁרִין
 קְשָׁרִין, לְתַבְרָא עֲמָא דָּא, מְסַטְרָא דְצָפוֹן
 אִינוּן. וּמְסַטְרָא דְצָפוֹן זְמִינִין לְמַנְפֵּל. שׁוּלְטָנוּ
 דְּחֻרְשִׁין דִּילָן, מְסַטְרָא דְצָפוֹן אִינוּן. הַשְׁתָּא נִיכּוּל
 לְאַנְתָּא בְּהוֹן קַרְבָּא, דְּהָא תְּרִיסַר אֲלִין דְּאִינוּן
 מִתְקַשְׁרָאן בְּהוּ, מְסַטְרָא דְצָפוֹן שְׁרִיין לְמִימְנִי.

וְהוּאִיל וּמִשְׁמַאֲלָא שְׁרִיין תּוּקְפָא דִּילְהוֹן,
 אֶתְחַלֵּשׁ וְאֶתְבַּר, בְּגִין דְּכָל תּוּקְפָא
 דִּילְהוֹן לְהַהוּא סְטְרָא אִיהוּ. מַהוּ, דְּכַתִּיב, (מ"א ז'
 כה) עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים צְפוֹנָה.
 מְצָפוֹן שְׂאֲרֵי לְמִמְנִי. אָמַר, הָא תּוּקְפָא דִּילָן מְצָפוֹן
 אִיהוּ, וְאִינוּן אַרְבַּעִין חֶסֶר חַד דְּרָגִין, תְּקִיפִין
 מִפְּרֻזְלָא וּנְחָשָׂא. וְתַחֲזִיתִיהוּ לִית לֹון חוּשְׁבָּנָא. וְעַל
 דָּא נִיכּוּל לְאַנְתָּא בְּהוֹן קַרְבָּא, וְלְאִיתְגַּרִי בְּהוּ.

לשון הקודש

בְּהַם, מְצַד הַצָּפוֹן מִתְחִילִים לְהַפְנוֹת.
 וְהוּאִיל וּמִשְׁמַאֲלָא מִתְחִיל הַתְּקַף שְׁלָהֶם,
 נְחַלֵּשׁ וְנִשְׁבַּר, מִשׁוּם שְׂכָל תְּקַפָּם הוּא
 לְאוֹתוֹ הַצַּד. מַהוּ? שְׂכָתוּב (מ"א ז'
 כה) עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים צְפוֹנָה.
 מְצָפוֹן מִתְחִיל לְמַנּוֹת. אָמַר, הִנֵּה הַתְּקַף
 שְׁלָנוּ הוּא מְצָפוֹן, וְהֵם אַרְבַּעִים חֶסֶר
 אַחַת דְּרָגוֹת, הַזְּקִים מִפְּרֻזְלָא וּנְחָשָׂא.
 וְתַחֲזִיתֵהֶם אִין לְהֵם חֲשָׁבוֹן, וְעַל כֵּן נִיכּוּל

כְּשֶׁאֵר הָעַמִּים שָׁל הָעוֹלָם, וְעַל כֵּן כְּתִב
 שְׁמוֹת שְׁלֹשִׁים עֶשֶׂר הַמְּלָאכִים הִלְלוּ
 וְשִׁלַּח לוֹ, וְהִינוּ וַיִּשְׁלַח מְלָאכִים.
 אָמַר לוֹ: בֵּא וּרְאֵה, כָּל הַדְּרָגוֹת
 שְׁקוּשְׁרוֹת קְשָׁרִים לְשַׁבֵּר אֶת הָעַם הַזֶּה,
 הֵן מְצַד הַצָּפוֹן, וּמְצַד הַצָּפוֹן עֵתִידוֹת
 לְפַל. שְׁלִטוֹן הַמְּכַשְׁפִּים שְׁלָנוּ הֵם מְצַד
 הַצָּפוֹן. עֲכָשׁוּ נִיכּוּל לְהַלְחֵם בְּהֵם בְּקַרְבֵּי,
 שְׁהָרֵי שְׁנַיִם עֶשֶׂר הִלְלוּ שְׁהֵם קְשׁוּרִים